

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
DIRPOSDRU Regiunea vest

Academia Română
Filiala Timișoara

Investește în oameni !

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară nr. 5 Promovarea măsurilor active de ocupare

Domeniul major de intervenție 5.2 Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă

Titlul proiectului: Îmbunătățirea calității resurselor umane din mediul rural din Regiunea Vest prin formare profesională în domenii non-agricole și facilitarea angajării

“PROMOVĂM EGALITATEA DE ȘANSE ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ”

SEMINAR PRIVIND PROMOVAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ

Beneficiar proiect:

Academia Română – Filiala Timișoara

Partener proiect

Fundația pentru cultură și învățământ “Ioan Slavici” Timișoara

Contract: POSDRU/140/5.2/G/135112

INVESTEȘTE ÎN OAMENI !

EGALITATEA DE ȘANSE

Platon spunea: “Legiuitorul trebuie să facă din educația copiilor prima și cea mai serioasă dintre preocupările sale”. Dar, atâta timp cât art. 47 (1) din Constituția României care spune că: “Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un trai decent” și lucrul acesta nu se întâmplă, egalitatea de șanse a copiilor proveniți din familii a căror statut socio-economic poate fi sintetizat într-o luptă permanentă de supraviețuire, rămâne doar un ideal pe care, în următorii 100 de ani România nu-l va putea atinge.

Sperăm că într-o bună zi, școlile închise din comunitățile rurale să fie redeschise iar copiii să facă ciclul primar în satul lor și toți copiii din țara noastră să aibă practic șanse egale de educație indiferent de statutul economic al familiei sau de rezidență.

INFORMATII PRIVIND EGALITATEA DE ȘANSE

Definiții

Egalitatea de șanse (equal opportunities) – conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte; faptul că diferitele comportamente, aspirații și necesități ale femeilor și bărbaților sunt luate în considerare, evaluate și favorizate în mod egal înseamnă că femeile și bărbații se bucură de aceeași libertate de a-și realiza aspirațiile.

Relevanța în problemele de gen (gender relevance) – punerea în discuție a relevanței unei politici sau a unei acțiuni cu privire la relațiile de gen, a egalității dintre femei și bărbați.

Abordarea integratoare a egalității de gen (gender mainstreaming) – elementul esențial utilizat în definiția abordării integratoare a egalității de gen este punerea accentului pe procesele de elaborare a politicilor. Abordarea integratoare se referă la (re)organizarea procedurilor și reglementărilor uzuale, (re)organizarea responsabilităților și capacităților în scopul integrării perspectivei de gen în toate aceste proceduri, reglementări, responsabilități, capacități, etc. Se referă, de asemenea, la utilizarea expertizei de gen în elaborarea și planificarea politicilor, utilizarea analizei privind impactul de gen în acest proces, includerea consultărilor și participării grupurilor și organizațiilor relevante. Numai când toate aceste (pre)condiții sunt îndeplinite se poate afirma că procesul abordării integratoare este în curs de realizare.

Dizabilitatea (disability) – termenul general pentru pierderile sau devierile semnificative ale funcțiilor sau structurilor organismului, dificultățile individului în executarea de activități și problemele întâmpinate prin implicarea în situații de viață, conform Clasificării Internaționale a Funcționării Dizabilității și Sănătății;

Discriminare (discrimination) – a diferenția sau a trata diferit două persoane sau două situații, atunci când nu există o distincție relevantă între acestea sau de a trata într-o manieră identică situații care sunt în fapt diferite. Directive UE anti-discriminare interzic atât discriminarea directă, cât și discriminarea indirectă și dau aceeași definiție a discriminării.

Considerații generale

Prin **egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați în relațiile de muncă** își este asigurat accesul nediscriminatoriu la:

- alegere ori exercitare liberă a unei profesii sau activități;
- angajare pe toate posturile vacante și la toate nivelurile ierarhiei profesionale;
- venituri egale pentru muncă de valoare egală;
- informare și consiliere profesională, programe de inițiere, calificare, perfecționare, specializare și recalificare profesională;
- promovare la orice nivel ierarhic și profesional;
- condiții de muncă ce respectă normele de sănătate și securitate în muncă, conform prevederilor legislației în vigoare;
- beneficii, altele decât cele de natură salarială, precum și la sistemele publice și private de securitate socială;
- organizații patronale, sindicale și organisme profesionale, precum și la beneficiile acordate de acestea;
- prestații și servicii sociale, acordate în conformitate cu legislația în vigoare.

Conform Barometrului de Incluziune Socială 2010, egalitatea reprezintă un concept familiar la nivelul întregii populații și au fost realizate următoarele progrese în acest domeniu:

- numărul femeilor încadrate în muncă este în creștere, dar rămâne inferior celui al bărbaților, chiar dacă majoritatea studenților și absolvenților de universitate sunt femei;
- femeile continuă să câștige, în medie, cu 17,8% mai puțin decât bărbații pentru fiecare oră lucrată, iar această cifră se menține la un nivel stabil.
- femeile sunt încă slab reprezentate în funcții de decizie politică și economică, deși, în ultimul deceniu, a crescut numărul celor care ocupă astfel de posturi;
- responsabilitățile familiale sunt încă inegal repartizate între femei și bărbați;
- riscul sărăciei este mai mare în cazul femeilor decât în cel al bărbaților;
- femeile sunt principalele victime ale violenței bazate pe criterii de sex și ale traficului de ființe umane.

Principii privind respectarea egalității de șanse

Egalitatea între femei și bărbați este un drept fundamental, o valoare comună a UE, și o condiție necesară pentru realizarea obiectivelor UE de creștere economică, ocuparea forței de muncă și a coeziunii sociale. Cu toate că inegalitățile încă există, în prezent UE a făcut progrese semnificative în ultimele decenii în realizarea egalității între femei și bărbați. Aceasta este – în principal – datorită legislației de tratament egal, integrarea dimensiunii egalității de gen și măsurile specifice pentru avansarea femeilor; Aceste aspecte vizează accesul la ocuparea forței de muncă, egalitatea salarială, protecția maternității, concediul parental, de asigurări sociale și profesionale, securitatea socială, sarcina probei în cazurile de discriminare și de auto-ocupare a forței de muncă.

Principiul egalității de șanse între femei și bărbați a început să fie transpus în legislația și în politicile UE, urmărindu-se reglementarea vieții sociale a Statelor Membre din perspective economice. Astfel, egalitatea între femei și bărbați pe piața muncii s-a dovedit de importanță crucială în spațiul comunitar, plasând problematica egalității de șanse în centrul Strategiei Europene pentru Ocupare. Strategia Comunitară urmărește să combine integrarea perspective de gen în toate politicile și programele Comunității Europene concomitent (complementar) cu promovarea acțiunilor specifice în favoarea femeilor.

În plus față de dispozițiile legale referitoare la egalitatea de tratament dintre bărbați și femei, legislația UE anti-discriminare a fost înlocuită de asigurarea unui nivel minim de protecție și un tratament egal pentru toată lumea de viață și de muncă în Europa. Aceste legi sunt proiectate pentru a asigura un tratament egal, indiferent de:

- rasă sau origine etnică
- religie și credință
- dizabilități
- orientare sexuală
- vârstă.

Aceste legi au scopul de a asigura egalitatea de tratament, în multe aspecte legate de viața de zi cu zi - de la locul de muncă, care acoperă probleme de educație, asistență medicală și de acces la bunuri și servicii.

Ca și cetățeni cu drepturi depline, *persoanele cu handicap* au drepturi egale și au dreptul la demnitate, egalitate de tratament, de viață independentă și de participarea deplină în societate. Activarea persoanelor cu handicap de a beneficia de aceste drepturi este principalul scop al UE de strategie pe termen lung pentru includerea lor activă. Până în 2010, Comisia Europeană dorește să vadă îmbunătățiri în perspectivele de ocupare a forței de muncă, accesibilitatea și de viață independentă. Persoane cu handicap sunt implicate în proces, pe baza principiului european: "**Nimic despre persoane cu handicap fără persoane cu handicap**".

UE promovează incluziunea activă și participarea deplină a persoanelor cu handicap în societate, în acord cu abordarea europeană a drepturilor omului referitoare la problemele de handicap. Drepturile persoanelor cu handicap este o problemă și nu o problemă de discreție.

Există doi factori care contribuie în mod decisiv la formarea și educația elevilor

1. Statutul economic al familiei unui elev

Vorbind despre "principiul asigurării egalității de șanse" trebuie subliniat faptul că acesta nu trebuie confundat cu dreptul la învățătură asigurat tuturor copiilor, care reprezintă o realitate ce nu poate fi contestată. Dar, atâta timp cât multe familii trăiesc doar din alocația copiilor și toți sunt subnutriți, acei copii

nu vor avea niciodată șanse egale de educație cu semenii lor, de aceeași vârstă, proveniți din familii obișnuite sau de bani gata. Acesta este și motivul pentru care foarte mulți abandonează școala prematur sau, și mai trist este faptul că mulți nu reușesc să termine nici patru clase. În aceste familii preocuparea pentru educația copiilor este un lucru secundar, ei se luptă zi de zi să supraviețuiască. Recent am constatat că și șansele la viață pe care statul le asigură prin sistemul de sănătate, atât cât poate, nediscreționar, sunt rezolvate uneori în funcție de statutul social al persoanei în cauză. Prin urmare, când venitul lunar al unei familii îl reprezintă doar alocația copiilor care este mai mică decât costurile pentru întreținerea unui câine comunitar în București, a vorbi despre principiul asigurării egalității de șanse în educație este o utopie. Poate că acum, dacă s-a cam terminat campania de mediatizare a adopțiilor de câini, nu ar strica și o campanie pentru "adopția" a unor familii de oameni săraci, a unor tineri inteligenți pe care cei cu posibilități financiare să-i susțină până la terminarea facultății sau pentru sprijinirea permanentă a unor persoane vârstnice pe care statul i-a abandonat, lăsându-i să trăiască din mila vecinilor.

2. Mediul de rezidență

Se știe că există deosebiri majore între școlile de la oraș și cele de la sat, între școlile din centrele urbane și cele de cartier, între școlile din centrele de comună și satele aparținătoare. Așa se explică de ce la unele licee din multe județe ale României procentul de promovabilitate la bacalaureat este în fiecare an aproape de 100% iar la altele nu a promovat nici un elev.

În urma desființării mai multor școli din comunitățile rurale familiile de tineri care au copii la ciclul primar sunt nevoite să-i ducă pe la rude, prieteni, care pe unde pot în satele unde există școală. Motiv care ne face să afirmăm că egalitatea de șanse despre care se face referire în lege reprezintă o lozincă politicianistă. În trecut, când în fiecare sat existat școală, unii copii au reușit să depășească diferențele discriminatorii ale educației formale, nonformale și informale despre care acum se face atâta vorbire, ajungând să devină profesori, medici, ingineri, ofițeri superiori sau alte profesii, recunoscuți în toată țară etc. Mulți copii în prezent părăsesc școala timpuriu sau nu merg la școală deloc. În această situație va crește gradul de analfabetizare.

Fondul Social European (FSE) este o sursă importantă de finanțare pentru activități destinate dezvoltării capacității de ocupare a forței de muncă și a resurselor umane. Este folosit ca o completare pentru politicile introduse în scopul realizării obiectivului de a promova oportunitățile de ocupare a forței de muncă pentru toți cetățenii, în cadrul unei societăți incluzive.

Scopul principal al FSE este acela de a sprijini măsurile care previn și combat șomajul, care contribuie la dezvoltarea resurselor umane și prevăd integrarea socială pe piața muncii, astfel încât să promoveze un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, egalitate de șanse pentru femei și bărbați, dezvoltare durabilă și coeziune economică și socială. În mod special, trebuie să sprijine măsurile luate în conformitate cu Strategia Europeană și Liniile Directoare privind Ocuparea Forței de Muncă.

Egalitatea de șanse în legislația națională și comunitară

Potrivit prevederilor OUG nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, prin principiul egalității de tratament se înțelege că nu va exista nicio discriminare directă bazată pe criteriul de sex, inclusiv aplicarea unui tratament mai puțin favorabil femeilor pe motive de sarcină și maternitate și că nu va exista nicio discriminare indirectă bazată pe criteriul de sex.

- În sensul Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, prin egalitate de șanse între femei și bărbați se înțelege luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale persoanelor de sex masculin și, respectiv, feminin și tratamentul egal al acestora.
- În art. 6 din Regulamentul (CE) nr. 1081/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul Social European și de abrogare a Regulamentului
- (CE) nr. 1784/1999 se stipulează faptul că Statele Membre se asigură că programele operaționale cuprind o descriere a modului în care se încurajează egalitatea între bărbați și femei și egalitatea de șanse în elaborarea, punerea în aplicare, supravegherea și evaluarea programelor operaționale. Statele Membre încurajează o participare echilibrată a femeilor și bărbaților la gestionarea și executarea programelor operaționale la nivel local, regional și național, după caz.
- Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de coeziune și de abrogare a

Regulamentului (CE) nr. 1260/1999, prin art. 16 privitor la egalitatea între bărbați și femei și nediscriminarea, prevede că Statele membre și Comisia asigură promovarea egalității între bărbați și femei și integrarea principiului de egalitate de șanse în domeniul respectiv în fiecare dintre diferitele etape ale aplicării Fondurilor. Statele membre și Comisia iau măsurile adecvate pentru prevenirea oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală în fiecare dintre diferitele etape ale aplicării Fondurilor și în special în ceea ce privește accesul la Fonduri. În special, accesibilitatea persoanelor handicapate este unul dintre criteriile care trebuie respectate la definirea operațiunilor cofinanțate din Fonduri și de care trebuie să se țină seama în fiecare dintre diferitele etape ale aplicării Fondurilor.

- Art. 21 alin. (1) din Carta UE privind Drepturile fundamentale statutează că orice discriminare bazată pe orice criteriu precum sex, rasă, culoare, etnie sau origine socială, trăsături genetice, limbă, religie sau credință, opinie politică sau de altă natură, apartenență la o minoritate națională, proprietate, naștere, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală este interzisă.

Abordarea integratoare

Abordarea integratoare implică, de obicei, o reorganizare a proceselor de elaborare și planificare a politicilor (programelor, proiectelor), pentru că, de cele mai multe ori, procedurile existente nu țin seama de diferențele de gen sau conțin prejudecăți legate de gen. În general, experții în strategii din instituțiile/organismele care elaborează politici afirmă că rezultatul muncii lor nu avantajează/dezavantajează nici unul dintre sexe (sunt neutre din punctul de vedere al genului) dar, în contradicție cu această supoziție, de multe ori a fost dovedit faptul că diferențele de gen nu sunt recunoscute ca atare și că deciziile se iau ținând cont de prejudecăți care favorizează perpetuarea inegalităților de gen deja existente. Abordarea integratoare ca strategie are drept scop contracararea în mod activ a acestui fapt și folosirea rolului factorilor decizionali în elaborarea politicilor tocmai pentru a promova relații echitabile între femei și bărbați.

Egalitatea de gen

În societate, femeile și bărbații nu au aceleași roluri, resurse, nevoi și interese. Nu participă în mod egal la luarea deciziilor. Valorile atribuite “muncii femeilor” și “muncii bărbaților” nu sunt aceleași; aceste diferențe variază de la o societate la alta, de la o cultură la alta și sunt denumite “diferențe de gen”.

Genul se referă la diferențele sociale dintre femei și bărbați care sunt învățate și care se schimbă în timp. Aceste diferențe variază mult în interiorul unei culturi și de la o cultură la alta. Genul este un instrument conceptual cu ajutorul căruia sunt analizate rolurile, responsabilitățile, constrângerile, șansele și nevoile bărbaților și femeilor în orice context. Rolurile și nevoile de gen sunt influențate de clasă, vârstă, rasă și etnie, cultură și religie și de mediul geografic, economic și politic. În orice context social, rolurile de gen pot fi flexibile sau rigide, asemănătoare sau diferite, complementare sau în conflict. Pe lângă diferențele dintre femei și bărbați, mai pot exista diferențe în cadrul aceleiași categorii în ceea ce privește nivelul socio-economic, puterea de decizie și vârstă.

Termenul de “gen” nu îl înlocuiește pe cel de “sex” care se referă doar la diferențele biologice (de exemplu, datele statistice sunt diferențiate pe sexe).

Persoanele cu dizabilități

În vederea garantării conformării cu principiul egalității de tratament în legătură cu persoanele cu dizabilități, art. 5 din Directiva Consiliului privind relațiile de muncă 2000/78/CE prevede ca, în cazurile particulare în care e impune, angajatorii trebuie să ia măsurile necesare pentru a permite unei persoane cu dizabilități să aibă acces, să participe sau să promoveze la locul de muncă sau să beneficieze de instruire, cu excepția cazului în care astfel de măsuri ar presupune un efort disproporționat din partea angajatorului. Acest efort nu va fi disproporționat când este suficient acoperit de măsurile existente în cadrul politicilor privind dizabilitatea ale statului în cauză.

Aceasta presupune că, ori de câte ori este nevoie, trebuie luate măsuri adecvate pentru persoanele cu dizabilități tocmai pentru garantarea egalității de tratament cu excepția situației în care se poate demonstra că o astfel de acomodare ar reprezenta o dificultate nefiresc de mare pentru cealaltă parte. *Un exemplu în acest sens poate fi adaptarea orelor de lucru pentru persoanele cu dizabilități.*

Legislație națională aplicabilă

- Strategie pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013 "Șanse egale pentru persoanele cu handicap - către o societate fără discriminări";
- Hotărârea Guvernului nr. 1175/2005 privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013;
- Strategia națională pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2006-2009;
- Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii;
- Constituția României, art. 4 alin. 2 și art. 16 alin. 1;
- Codul Muncii, art. 3-9;
- Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 republicată privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;
- Hotărârea Guvernului nr. 967/1999 privind constituirea și funcționarea Comisiei Consultative Interministeriale în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați (CODES)
- Planul național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați (HG. nr. 1273/2000)
- Hotărârea Guvernului nr. 285 din 4 martie 2004 privind aplicarea Planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați
- Hotărârea Camerei Deputaților privind înființarea Comisiei pentru Egalitatea de Șanse între femei și bărbați (Hotărârea nr.24/18 noiembrie 2003).

DEZVOLTARE DURABILĂ

Noțiuni generale

Conceptul de **Dezvoltare Durabilă**, reprezintă o nouă paradigmă a Dezvoltării promovată în cadrul Conferinței Mondiale pentru Dezvoltare Durabilă, organizată de Națiunile Unite la Rio de Janeiro în anul 1992. Conceptul marchează o schimbare majoră în abordarea problemelor dezvoltării umanității prin opțiunile de asigurare a unui echilibru dinamic între componentele capitalului natural și sistemele socio-economice.

„**Dezvoltarea durabilă răspunde necesităților generațiilor actuale fără a compromite abilitatea generațiilor viitoare de a răspunde propriilor necesități**” (Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare). Astfel, dezvoltarea poate genera prosperitate, dacă se regenerează resursele și se protejează mediul.

Dezvoltarea durabilă abordează conceptul calității vieții în complexitate, sub aspect economic, social și de mediu, promovând ideea echilibrului între dezvoltarea economică, echitatea socială, utilizarea eficientă și conservarea mediului înconjurător. Elementul cheie al dezvoltării durabile îl reprezintă reconcilierea între procesul de dezvoltare și calitatea mediului, promovarea procesului integrat de elaborare și luare a deciziilor, atât la nivel global, cât și regional, național sau local. De asemenea, dezvoltarea durabilă depinde de distribuirea corectă a costurilor și beneficiilor dezvoltării între generații și națiuni.

Cele trei dimensiuni ale conceptului dezvoltării durabile:

- **Dimensiunea ecologică:** consumul și producția durabilă; conservarea și managementul resurselor naturale; schimbările climatice și energia curată.

Educarea angajaților pentru utilizarea rațională a resurselor și energiei la locul de muncă și integrarea conceptelor de calitate, un comportament prietenos față de mediu.

- **Dimensiunea economică:** dezvoltarea socio-economică (prosperitate economică), creșterea veniturilor personale și familiale, sub aspectul obținerii unei noi calificări (activități nonagricole) care va asigura siguranță și mobilitate în găsirea unui nou loc de muncă.
- **Dimensiunea socială:** incluziunea socială; asigurarea unui mediu sănătos și sigur la locul de muncă, contribuind la creșterea speranței de viață și la prevenirea unor accidente care pot avea consecințe grave.

Se așteaptă ca în urma implementării proiectelor efectele ecologice, economice și sociale ale activităților desfășurate cu sprijin financiar comunitar să fie sesizabile/vizibile.

Principiile și obiectivele dezvoltării durabile

Principiile majore care caracterizează conceptul de dezvoltare durabilă sunt următoarele:

- Preocuparea pentru echitate și corectitudine între țări și între generații;
- Viziunea de lungă durată asupra dezvoltării;
- Gândirea sistemică - interconexiunea între mediu, economie și societate.

Termenul "durabilitate" provine din domeniul silviculturii, desemnând proceduri conform cărora capacitatea de producție a pădurilor și lemnul recoltat se află în echilibru, astfel încât, pe termen lung, să poată fi recoltat cât mai mult material lemnos, dar, în același timp, pădurile să nu aibă de suferit de pe urma defrișărilor. Astfel, nu trebuie să tăiem mai mulți copaci decât pot fi cultivați prin replantare.

În acest scop, sunt identificate patru obiective-cheie:

- **Protecția mediului prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului;**
- **Echitatea și coeziunea socială prin respectarea drepturilor fundamentale, diversității culturale, egalității de șanse și prin combaterea discriminării de orice fel;**
- **Prosperitatea economică prin promovarea cunoașterii, inovării, competitivității pentru asigurarea unor standarde de viață ridicate și a unor locuri de muncă abundente și bine plătite.**

Extinderea conceptului

În cadrul acestui proces, înțelesul conceptului de durabilitate a cunoscut o extindere puternică în direcția unui "triunghi magic al durabilității", care cuprinde, pe lângă echilibrul ecologic, și coordonatele "securitate economică" și "echitate socială". Protecției mediului ambiant, la toate nivelurile sale – de la cele locale și până la cele globale –, i s-au adăugat și unele obiective de natură socială și economică.

Pentru a veni în întâmpinarea acestei probleme, pentru a transforma acest concept abstract al "dezvoltării durabile" într-unul mai palpabil și pentru a-l traduce în măsuri educaționale concrete, Națiunile Unite au proclamat deceniul 2005-2014 deceniul "Educației pentru o Dezvoltare Durabilă".

Liniile directoare ale UNESCO

Comisia Germană a UNESCO a propus următoarele zece subiecte, câte unul pentru fiecare an al Deceniului:

- Comportamentul consumatorilor și administrarea durabilă;
- Diversitatea culturală;
- Sănătatea și calitatea vieții;
- Alimentarea cu apă și cu energie electrică;
- Rezervațiile biosferei ca locuri de studiu;
- Zone climatice ca locuri de studiu;
- Învățarea durabilității în societatea științifică;
- Participarea cetățenilor și "good governance";
- Lupta împotriva sărăciei prin intermediul unor proiecte durabile de dezvoltare;
- Dreptate între generații: Drepturile omului și orientarea etică. Din Declarația de la Hamburg a Comisiei germane a UNESCO privind Deceniul "Educație pentru o Dezvoltare Durabilă" propus de Națiunile Unite, 11 iulie 2003

"Dacă vrem ca lumea noastră să devină mai durabilă, toți oamenii trebuie să adopte un alt comportament și un alt stil de viață. Pentru a se putea implica în aceste procese de căutare - pentru că asta înseamnă, până la urmă, durabilitatea -, oamenii au nevoie de o mai mare măsură de competențe autoreflexive, sociale și politice, de o disponibilitate mai mare, precum și de capacitatea de a acționa în afara sferei lor personale restrânse." Martin K., *Erwachsenenbildner* 3/2004

Dezvoltarea durabilă reprezintă:

✓ dezvoltarea durabilă a fost definită inițial în 1987 în Raportul Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare a ONU, cunoscut sub numele de Raportul Brundtland: *"Umanitatea are capacitatea de a realiza o dezvoltare durabilă - de a garanta satisfacerea necesităților actuale fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități"*;

✓ dezvoltarea durabilă îmbunătățește calitatea vieții oamenilor, în limitele funcționării sistemelor de menținere a vieții de pe planetă;

✓ dezvoltarea durabilă este mai mult un proces de schimbare decât un scop în sine; ea poate introduce noi viziuni asupra orașelor și satelor noastre, dar trebuie să pornească de la interesele comunității locale.

Problema-cheie a dezvoltării durabile este opoziția între nevoile în creștere ale populației și limitele impuse de resursele planetei precum și degradarea continuă a mediului.

Chiar la Conferința de la Rio, mulți dintre participanți au recunoscut nevoia de dezvoltare economică la țările aflate în curs de dezvoltare, în schimb, la țările dezvoltate, această nevoie a fost contestată.

Dezvoltarea economică are cele mai multe dintre trăsăturile de fond care pot intra în contradicție cu dezideratele dezvoltării durabile (utilizare la maximum a resurselor, cu posibilitatea distrugerii lor, riscuri de mediu).

Pe de alta parte, este imposibil să gândim dezvoltarea durabilă fără a accepta ideea de consum, în vederea satisfacerii nevoilor esențiale ale oamenilor și fără a se coborî standardele de viață. Acest lucru înseamnă de fapt un consum raportat la potențialul ecologic al mediului.

Termenul cel mai controversat de "**creștere durabilă și neinflaționistă**" reflectă conflictul intern dintre angajamentul față de protecția mediului pe de o parte și dezvoltarea economică pe de alta parte. Există opinii avizate care susțin ca producția și consumul de bunuri ar deveni durabile în momentul în care s-ar realiza o reducere de cel puțin 10 ori a consumului de materii prime. Economia care ar putea îndeplini aceste condiții a fost denumită "dematerializată".

Conceptul de dezvoltare durabilă globală

Scopul general al dezvoltării globale constă în îmbunătățirea vieții omenești și în asigurarea condițiilor necesare pentru ca oamenii să se poată realiza la întregul lor potențial. Există în prezent un consens general asupra faptului că atingerea acestui scop global necesită realizarea următoarelor patru obiective:

1. dezvoltare economică sănătoasă, bazată pe transformări structurale;
2. distribuirea la nivelul întregii populații a beneficiilor dezvoltării economice;
3. realizarea unei guvernări eficiente, adică dezvoltarea unui sistem politic care să asigure respectarea drepturilor și libertăților oamenilor;
4. implementarea unei politici economice consistentă cu apărarea mediului înconjurător.

Transformarea structurală este procesul de deplasare a alocării resurselor către sistemele cu productivitate ridicată astfel încât economia să poată susține un standard de viață mai ridicat pentru întreaga populație.

Guvernarea eficientă constă în activitate administrativă competentă, în garantarea respectării legilor și în asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public.

Bibliografie

1. Chinchilla Nuria, Mayo Margarita, Sanchez Esther, Ghid pentru egalitate de șanse între femei și bărbați în cadrul întreprinderii, 2007;
2. Mateoc-Sîrb Nicoleta, Mănescu Camelia, dezvoltare rurală și organizarea teritoriului, Editura Mirton, Timișoara, 2012;
3. *** Ghid pentru promovarea egalității de șanse între femei și bărbați pe piața muncii, Proiect cofinanțat din POSDRU 2007-2013 „Investește în oameni”, 2011;
4. *** OUG nr. 61/2008, ordonanța de urgență privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, consolidată ;
5. *** Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați;
6. *** CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE;
7. *** Directiva Consiliului privind relațiile de muncă 2000/78/CE;
8. *** Raportul Brundtland.

